

SCIENCE AND
EDUCATION **FOR**
SUSTAINABLE
LIFE

Förvaltning av Östersjöns laxbestånd – hur svårt kan det vara?

Johan Dannewitz, institutionen för akvatiska resurser, SLU

Laxens livscykel och beståndens utveckling i Östersjön

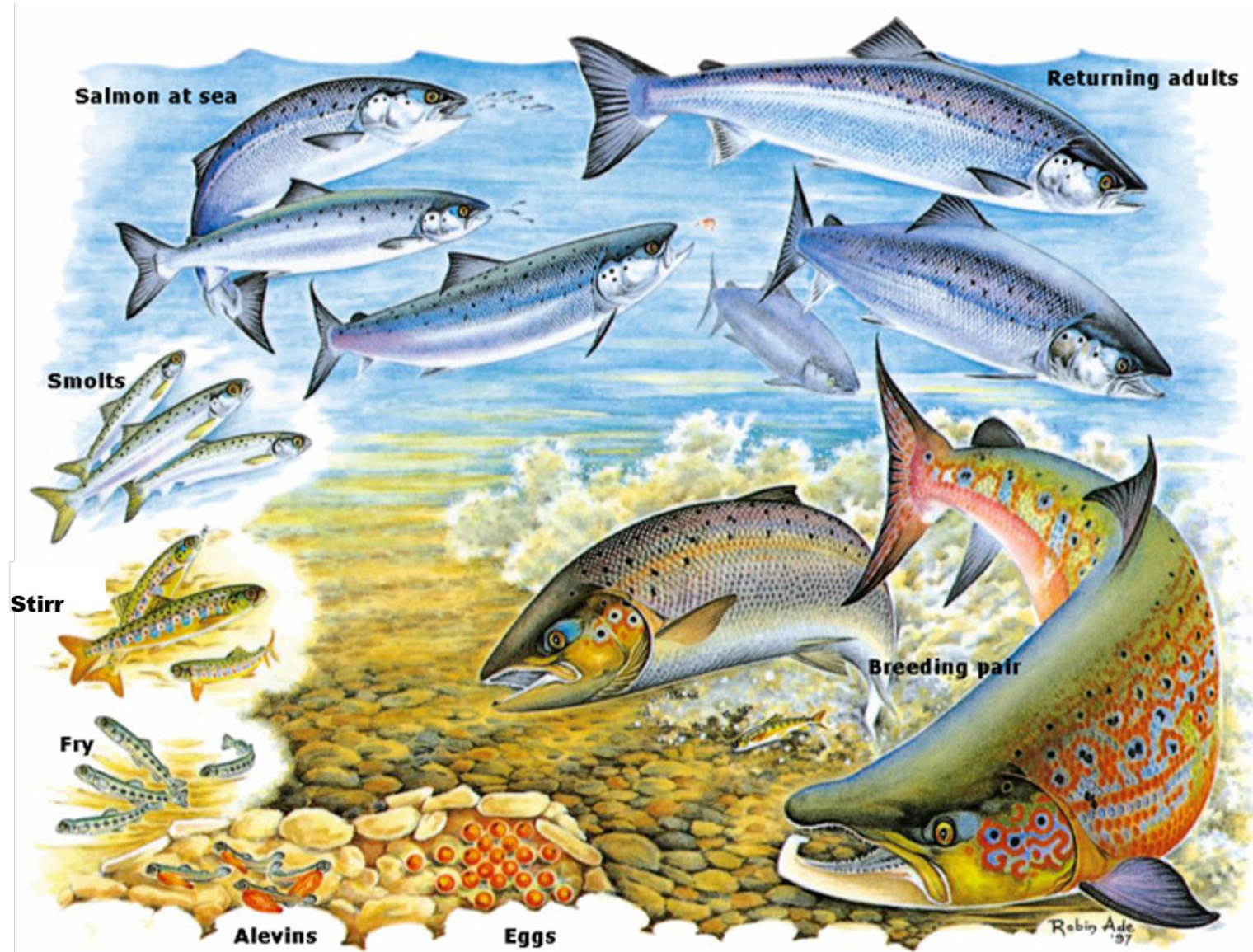

Foto: Johan Dannewitz

Foto: Åke Forssén

Laxens livscykel

Laxbestånd i Östersjön

Ursprungligen: ~ 100 vattendrag med lax
 I dag (enligt Internationella
 havsforskningsrådets klassificering):

- 27 **vilda bestånd**, varav 16 i Sverige
- 17 **odlade bestånd**, varav 7 i Sverige
- 14 **blandade bestånd**, varav 0 i Sverige

Laxbestånd i Östersjön

Ursprungligen: ~ 100 vattendrag med lax
I dag (enligt Internationella
havsforskningsrådets klassificering):

- 27 **vilda bestånd**, varav 16 i Sverige
- 17 **odlade bestånd**, varav 7 i Sverige
- 14 **blandade bestånd**, varav 0 i Sverige

Laxbestånd i Östersjön

Ursprungligen: ~ 100 vattendrag med lax
I dag (enligt Internationella
havsforskningsrådets klassificering):

- 27 **vilda bestånd**, varav 16 i Sverige
- 17 **odlade bestånd**, varav 7 i Sverige
- 14 **blandade bestånd**, varav 0 i Sverige

Laxbestånd i Östersjön

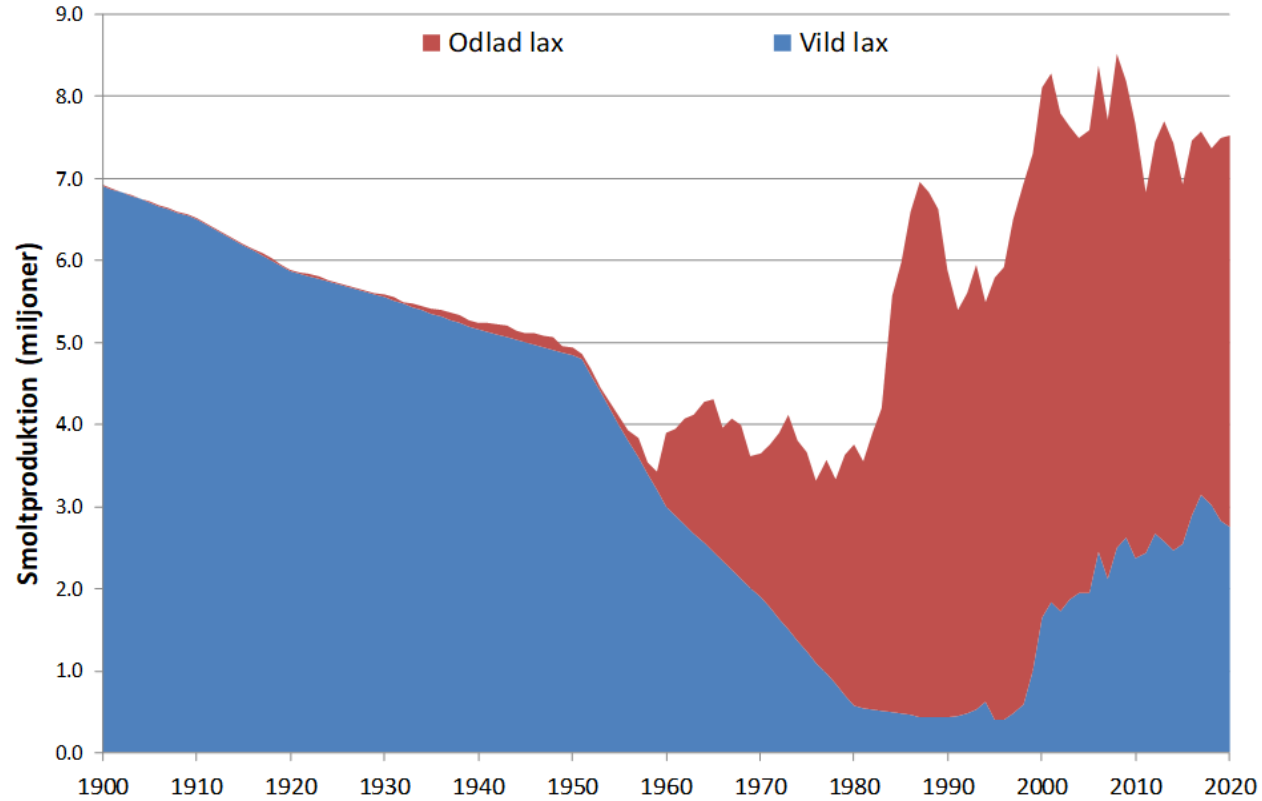
Ursprungligen: ~ 100 vattendrag med lax

I dag (enligt Internationella havsforskningsrådets klassificering):

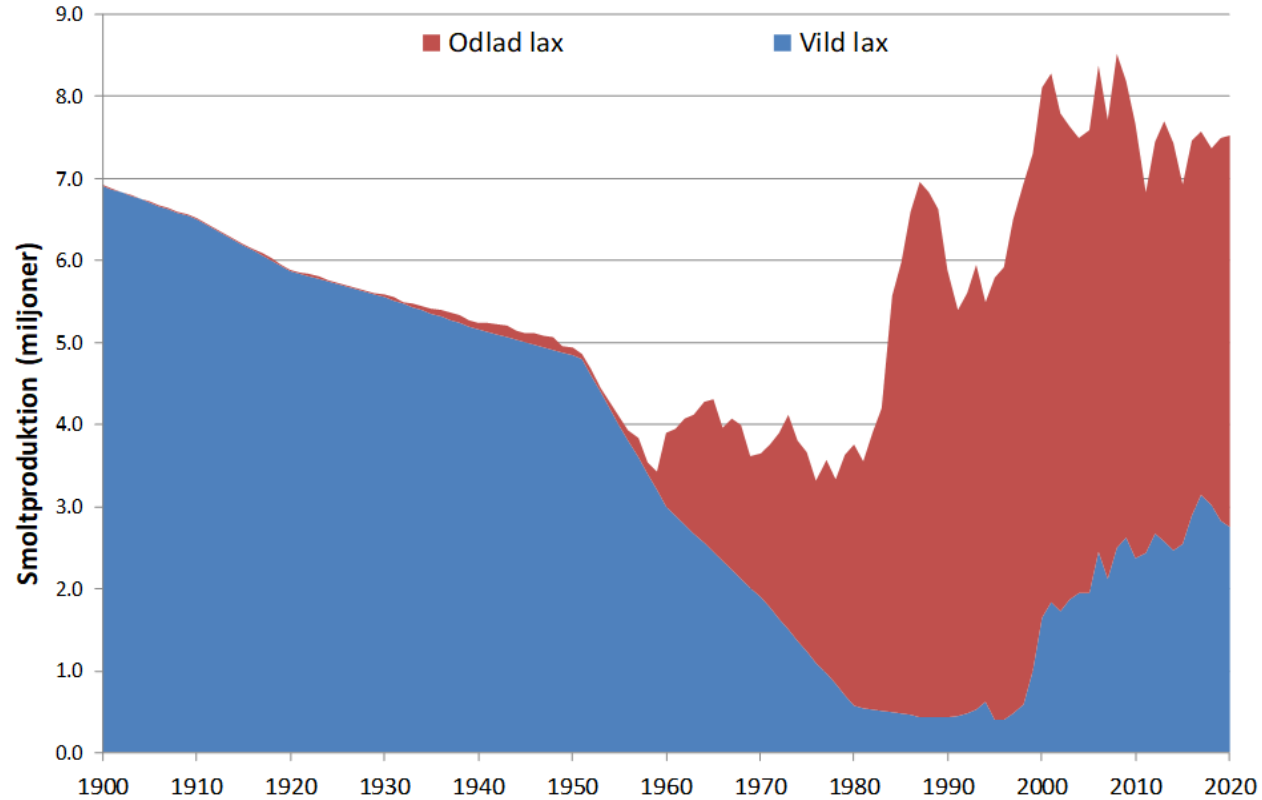
- 27 **vilda bestånd**, varav 16 i Sverige
- 17 **odlade bestånd**, varav 7 i Sverige
- 14 **blandade bestånd**, varav 0 i Sverige

Laxbeståndens utveckling 1900-2020

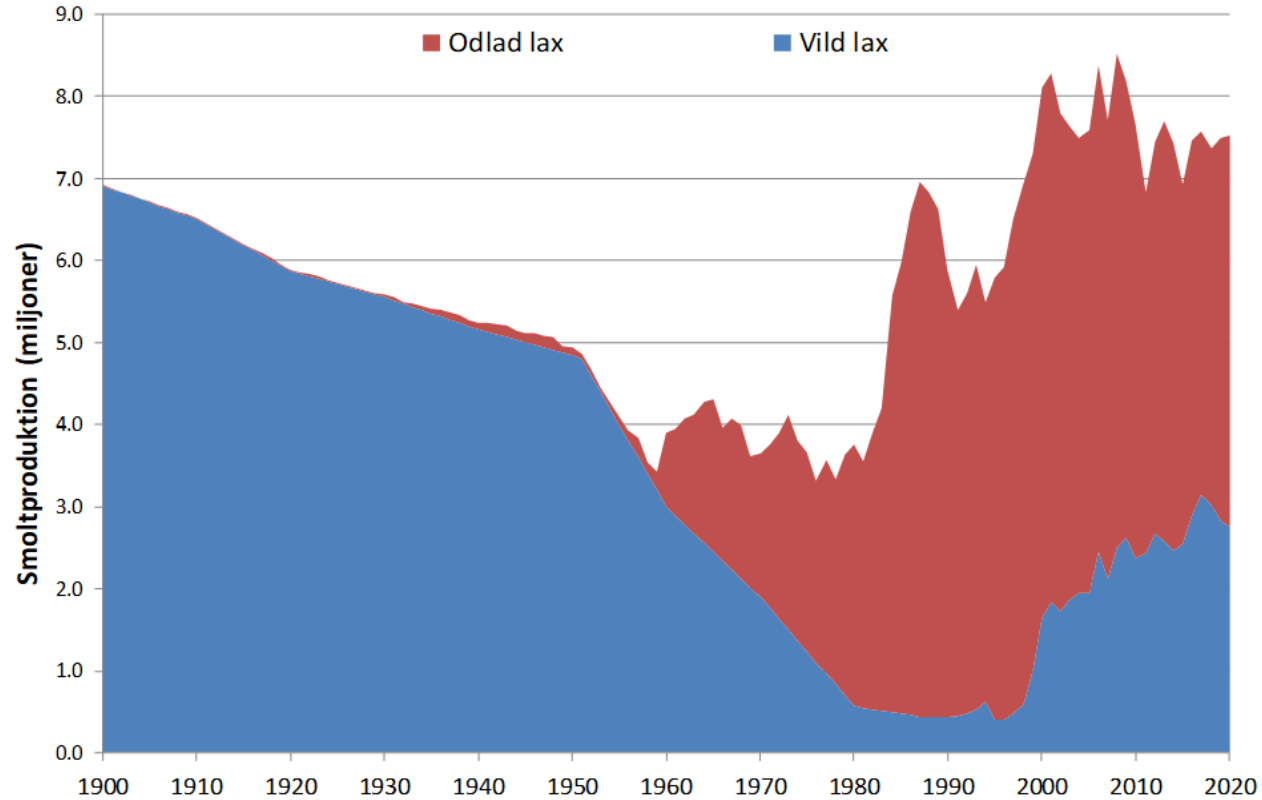
Laxbeståndens utveckling 1900-2020

- Timmerflottning
- Utbyggnad av vattenkraft

Laxbeståndens utveckling 1900-2020

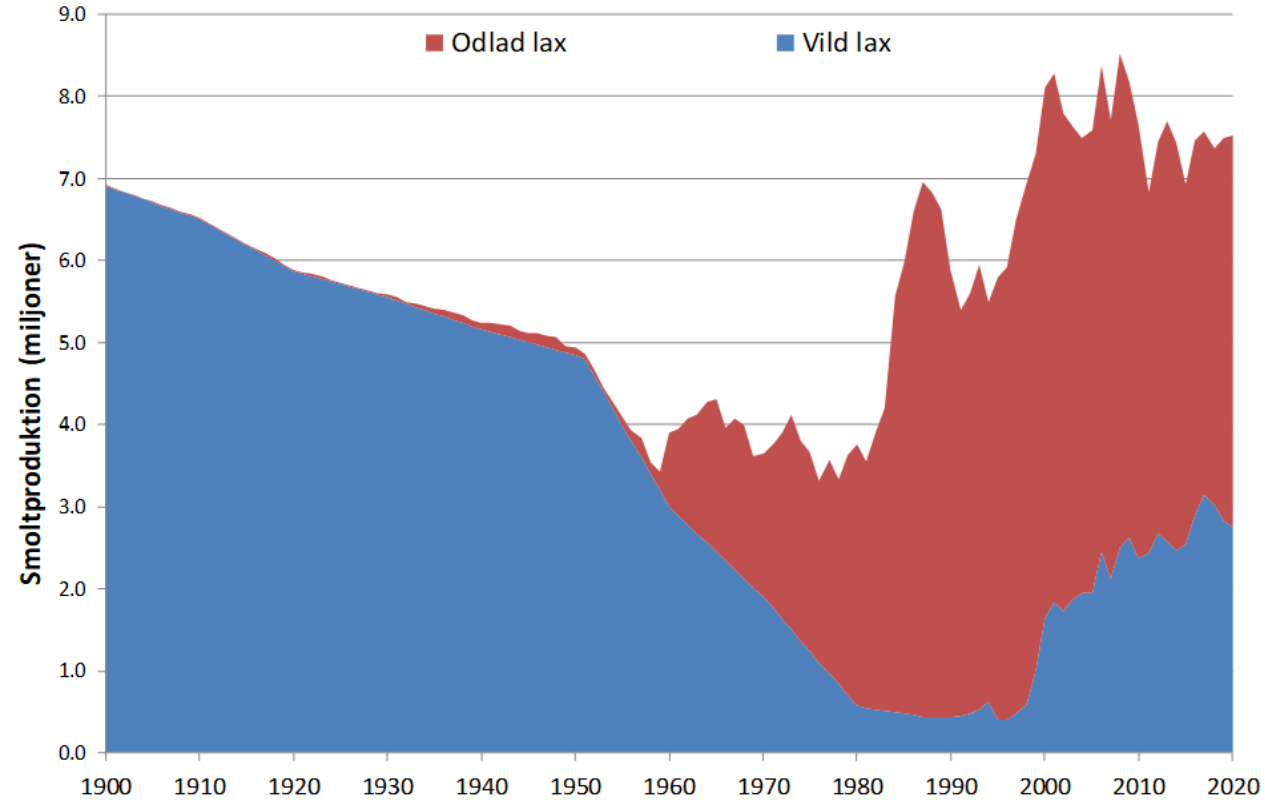

- Timmerflotning
- Utbyggnad av vattenkraft

Foto: "Skogens arkiv"

Laxbeståndens utveckling 1900-2020

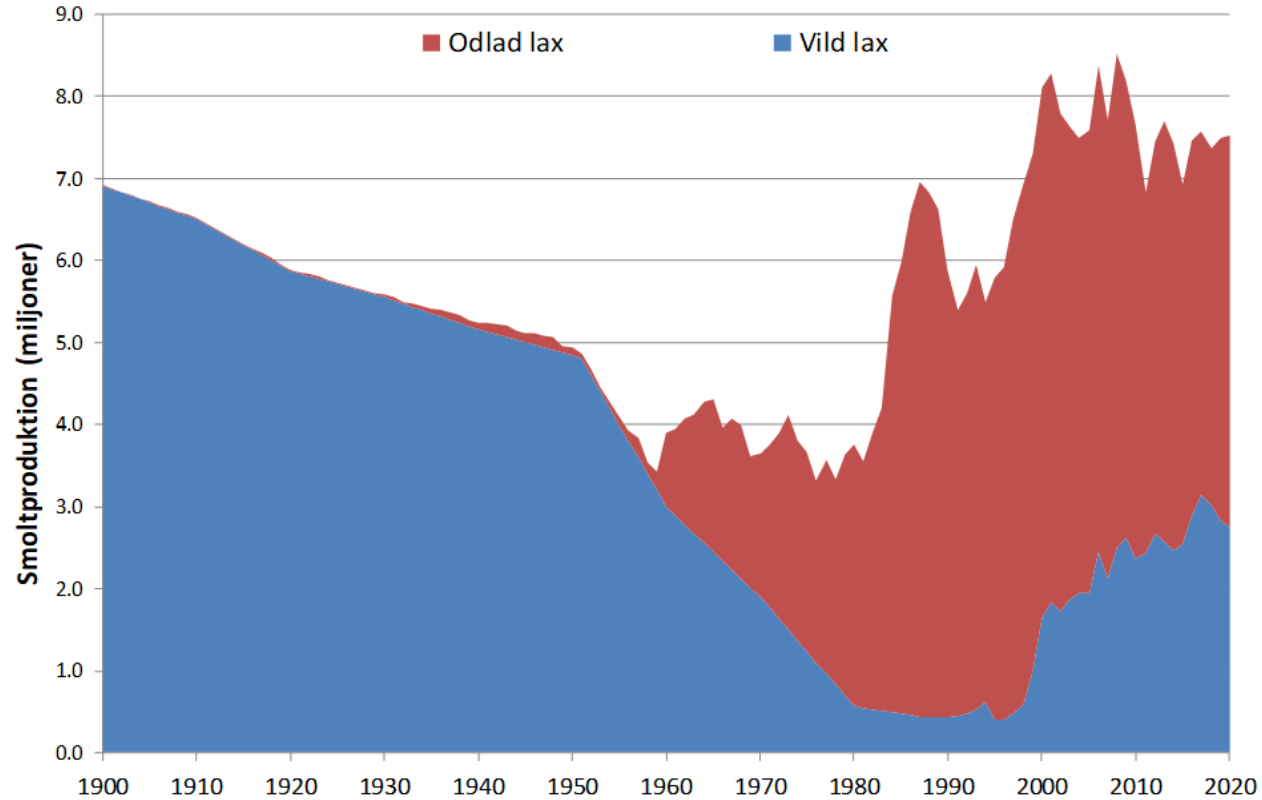

- Timmerflotning
- Utbyggnad av vattenkraft

Foto: Thomas Johansson

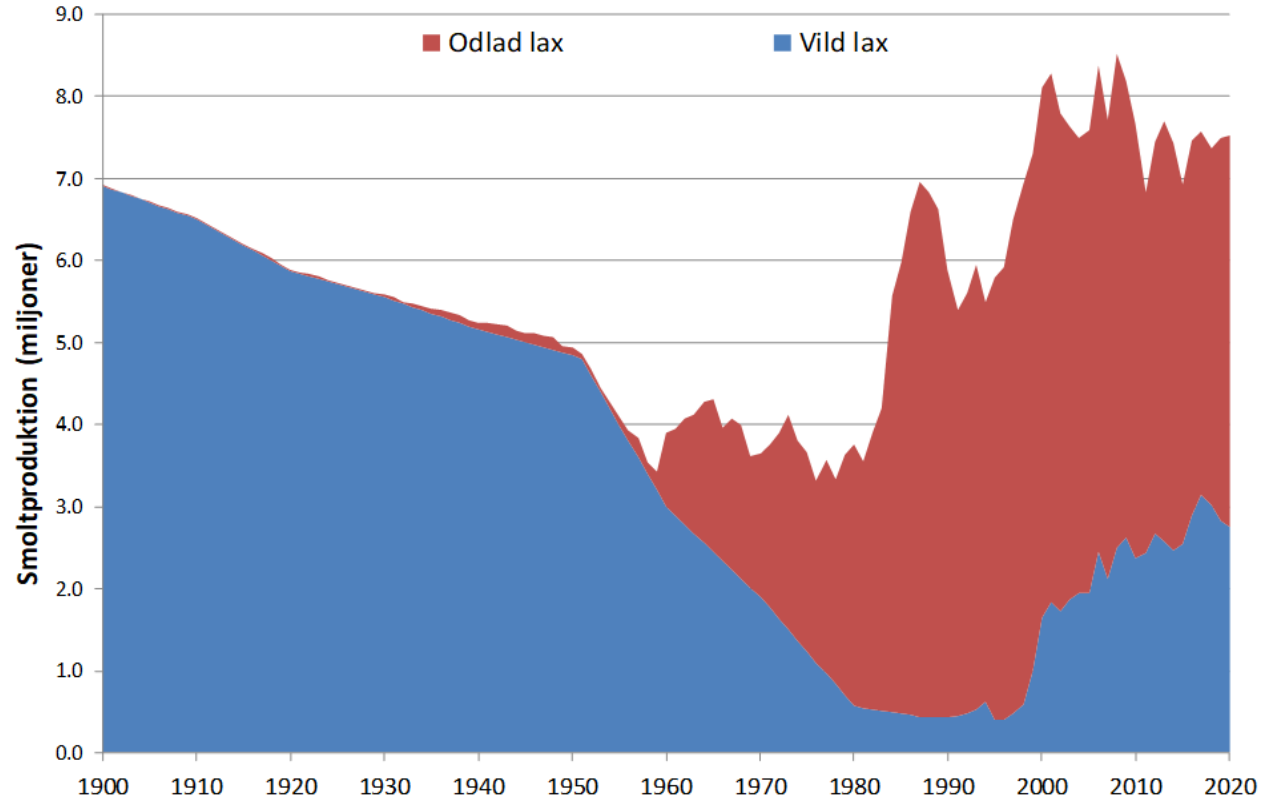
Laxbeståndens utveckling 1900-2020

- Timmerflottning
- Utbyggnad av vattenkraft
- Omfattande havsfiske
- M74

Laxbeståndens utveckling 1900-2020

- Timmerflotning

- Utbyggnad av vattenkraft

- Omfattande havsfiske

- M74

-Minskat havsfiske

-Restaurering av älvmiljöer

-Låga M74-nivåer

Datainsamling, beståndsanalys och rådgivning

Foto: Johan Dannewitz

Foto: Johan Dannewitz

Institutionen för akvatiska resursers uppdrag

Institutionen för akvatiska resursers uppdrag

- Utför/koordinerar datainsamlingen inom EU:s datainsamlingsprogram - DCF

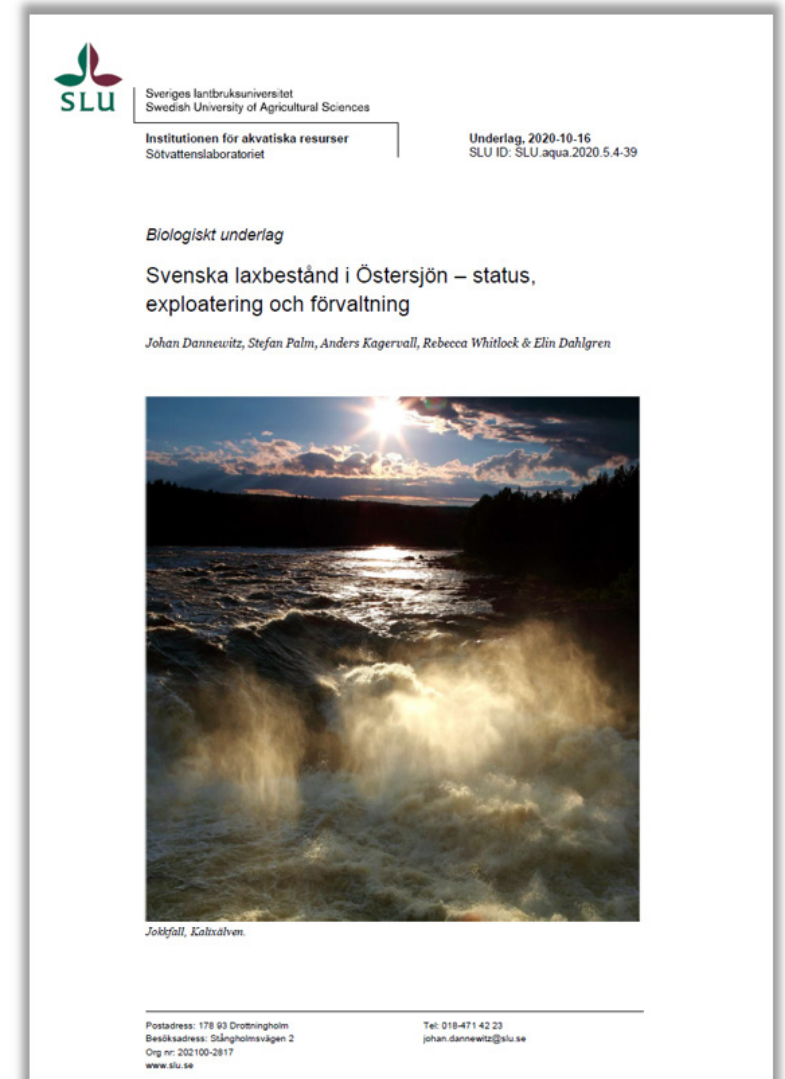

Institutionen för akvatiska resursers uppdrag

- Utför/koordinerar datainsamlingen inom EU:s datainsamlingsprogram - DCF
- Deltar i Internationella havsforskningsrådets (ICES) arbetsgrupper

Institutionen för akvatiska resursers uppdrag

- Utför/koordinerar datainsamlingen inom EU:s datainsamlingsprogram - DCF
-
- Deltar i Internationella havsforskningsrådets (ICES) arbetsgrupper
- Producerar biologisk rådgivning för den nationella förvaltningen

Internationella havsforskningsrådet (ICES)

Internationella havsforskningsrådet (ICES)

Arbetsgruppen för lax och öring i Östersjön:

- Sammanställer data insamlad inom EU:s datainsamlingsprogram (DCF)
- Studerar de vilda laxbeståndens status och utveckling
- Hur mycket fiske kan ske utan att äventyra förvaltningsmålen?

Internationella havsforskningsrådet (ICES)

Arbetsgruppen för lax och öring i Östersjön:

- Sammanställer data insamlad inom EU:s datainsamlingsprogram (DCF)
- Studerar de vilda laxbeståndens status och utveckling
- Hur mycket fiske kan ske utan att äventyra förvaltningsmålen?

ICES centralt:

- Formulerar biologisk rådgivning (främst riktat till EU men används även nationellt)

Elfiske

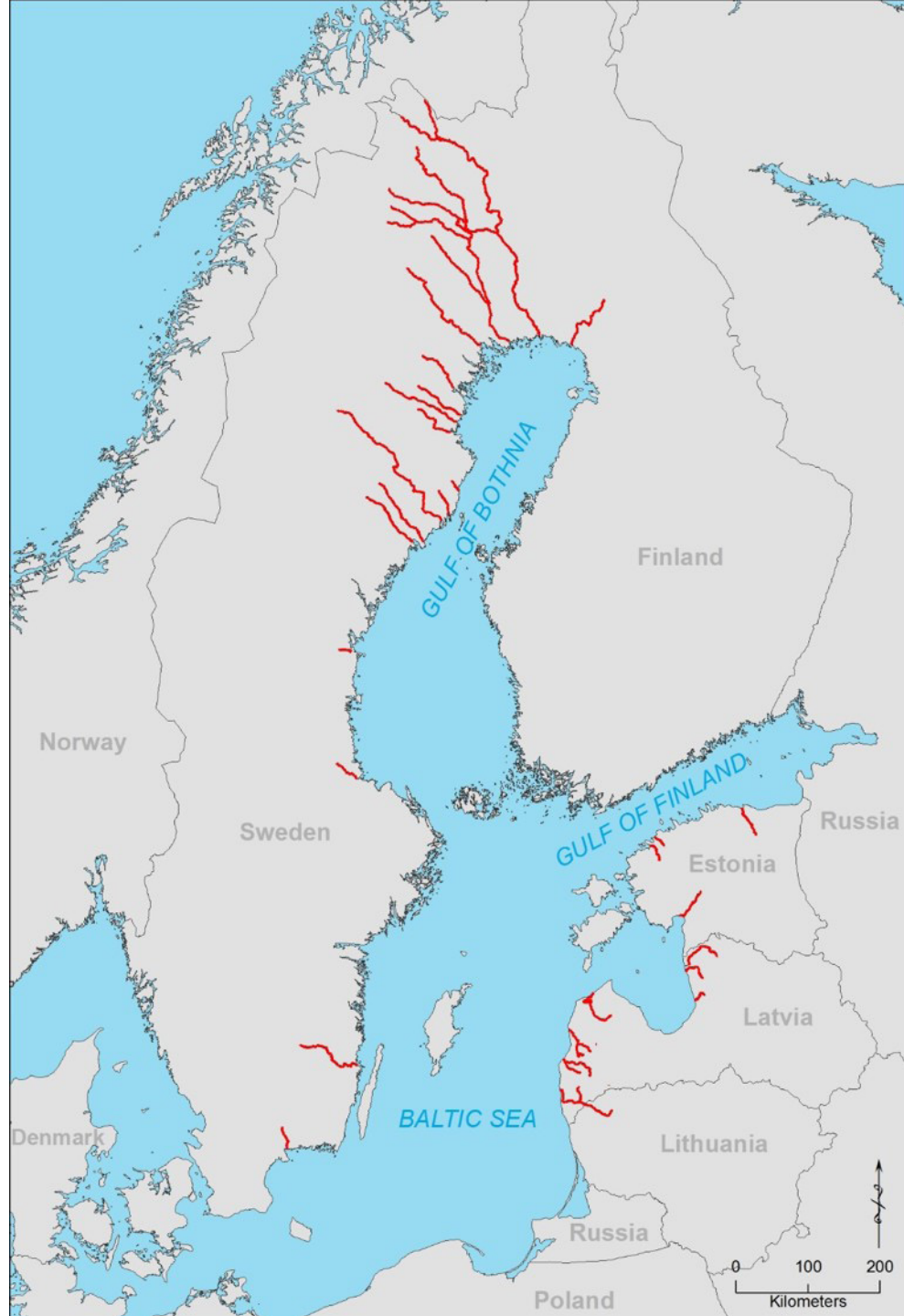
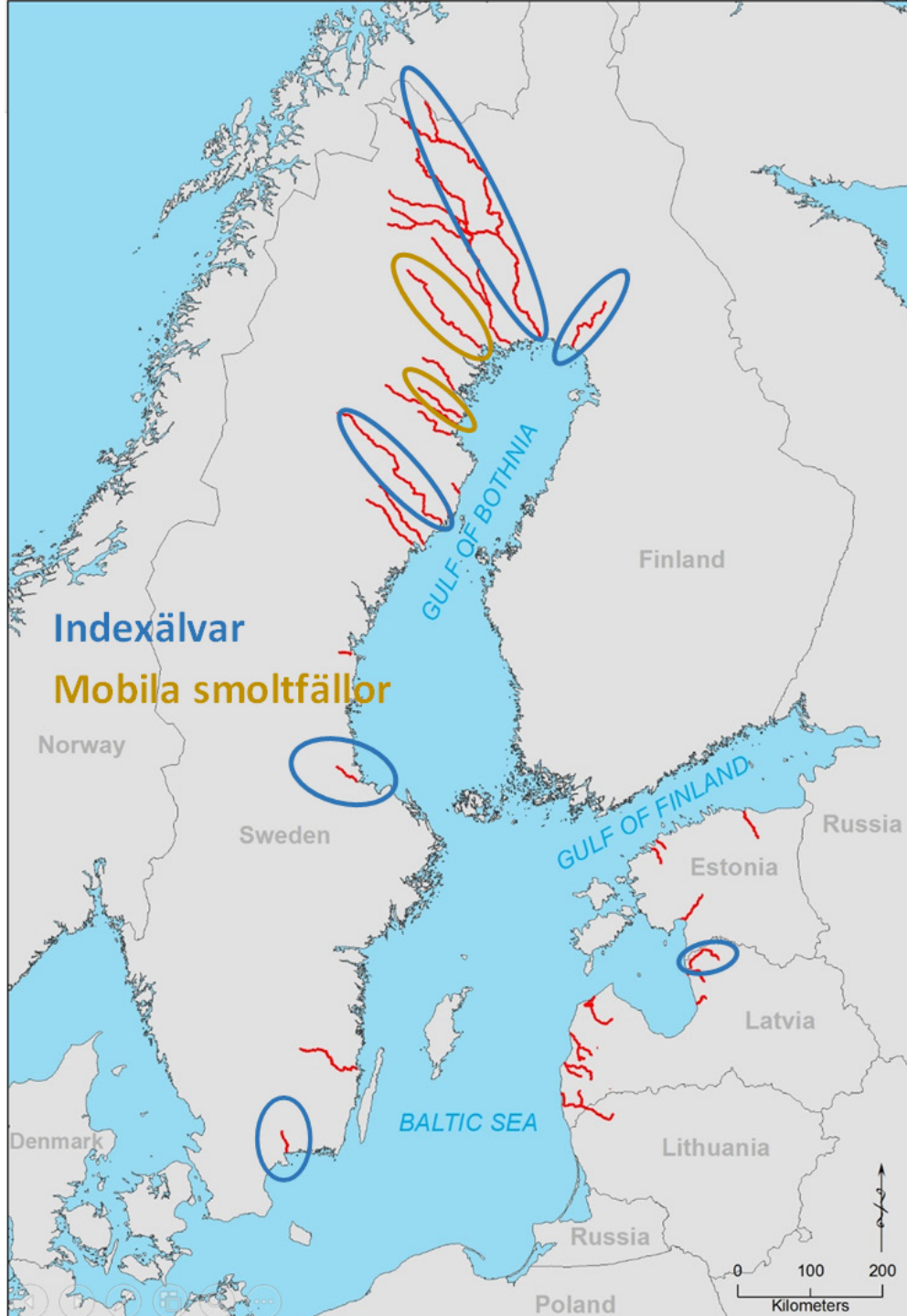

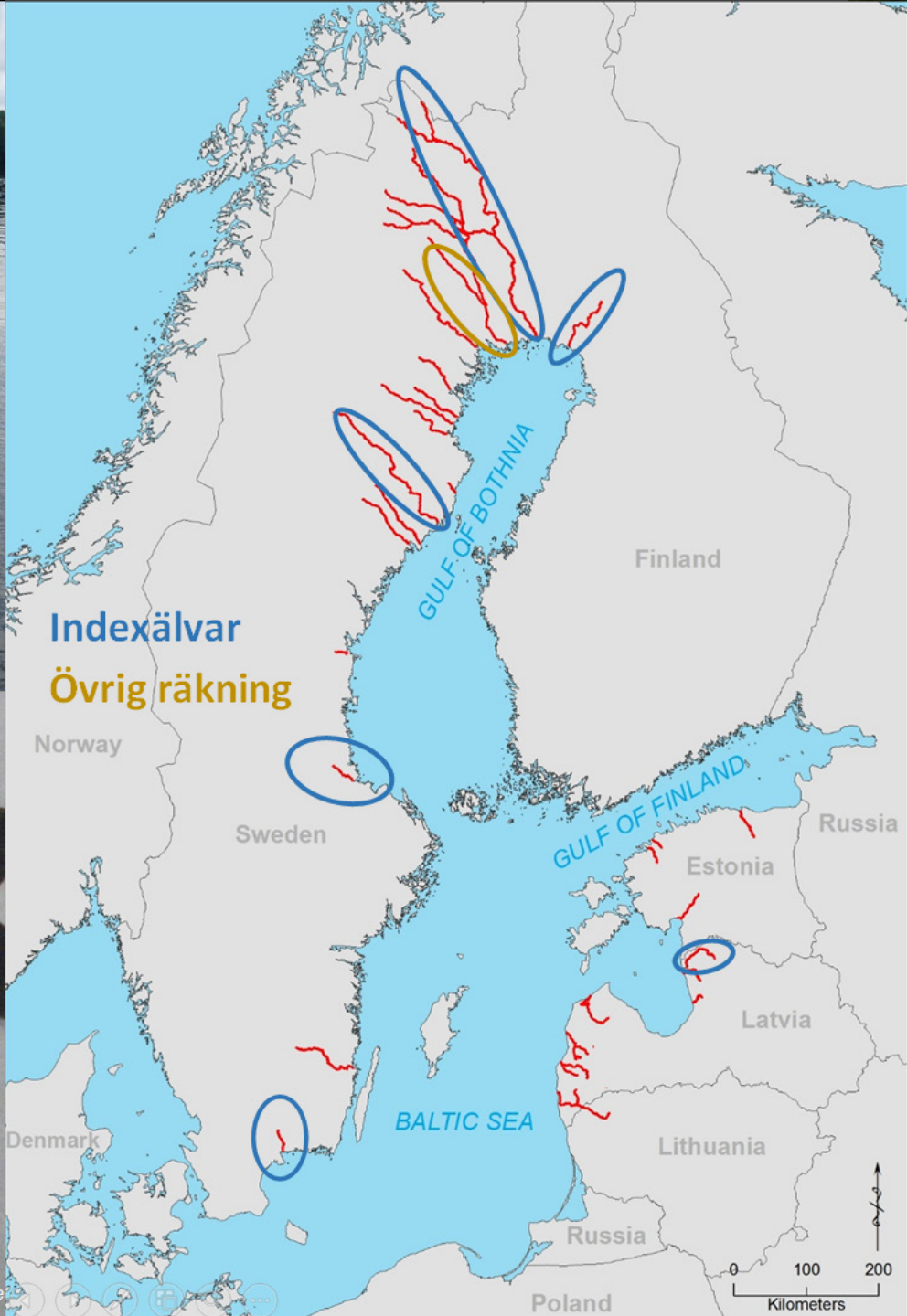
Foto : Anna Hasslow

Foto : Fiskeriverket

Smolträkning

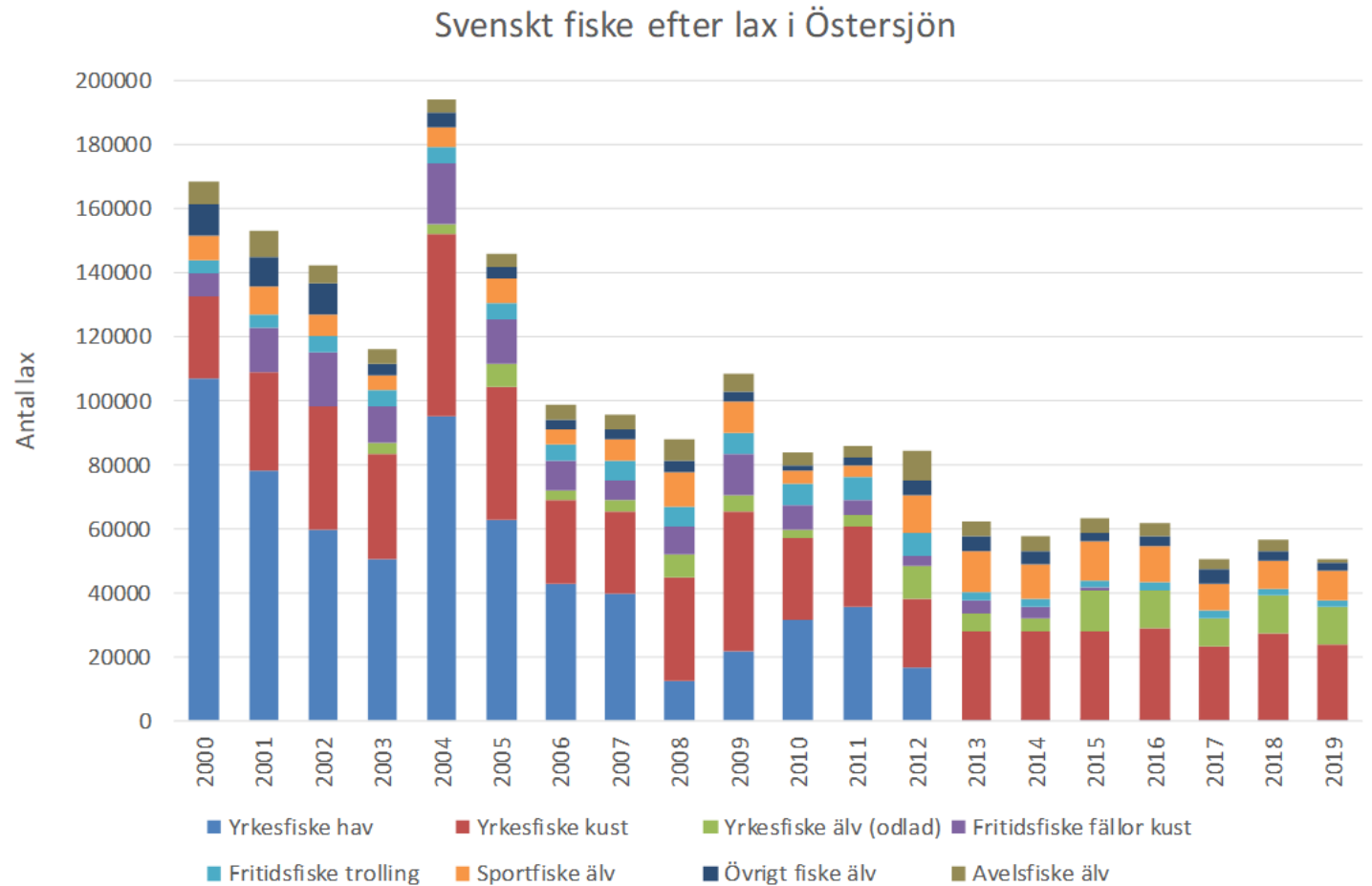

Räkning av vuxen lax

Fångststatistik

Fångster av lax i Sverige 2000-2019. Rapporterade och/eller uppskattade fångster för yrkesfiske, fritidsfiske, övrigt fiske och avelsfiske.

ICES beståndsanalyser

Data

- Elfisken
- Smolträkning
- Uppvandring →
- Fångststatistik
- Utsättningar odlad lax
- M74
- mm

ICES beståndsanalyser

Resultat

- Naturlig dödlighet

Data

- Elfisken
- Smolträkning
- Uppvandring →
- Fångststatistik
- Utsättningar odlad lax
- M74
- mm

ICES beståndsanalyser

Resultat

- Naturlig dödlighet
- Fiskedödlighet

Data

- Elfisken
- Smolträkning
- Uppvandring →
- Fångststatistik
- Utsättningar odlad lax
- M74
- mm

ICES beståndsanalyser

Data

- Elfisken
- Smolträkning
- Uppvandring →
- Fångststatistik
- Utsättningar odlad lax
- M74
- mm

Resultat

- Naturlig dödlighet
- Fiskedödlighet
- Smoltproduktion

ICES beståndsanalyser

Data

- Elfisken
- Smolträkning
- Uppvandring →
- Fångststatistik
- Utsättningar odlad lax
- M74
- mm

Resultat

- Naturlig dödlighet
- Fiskedödlighet
- Smoltproduktion
- Rekryteringsfunktioner

ICES beståndsanalyser

Data

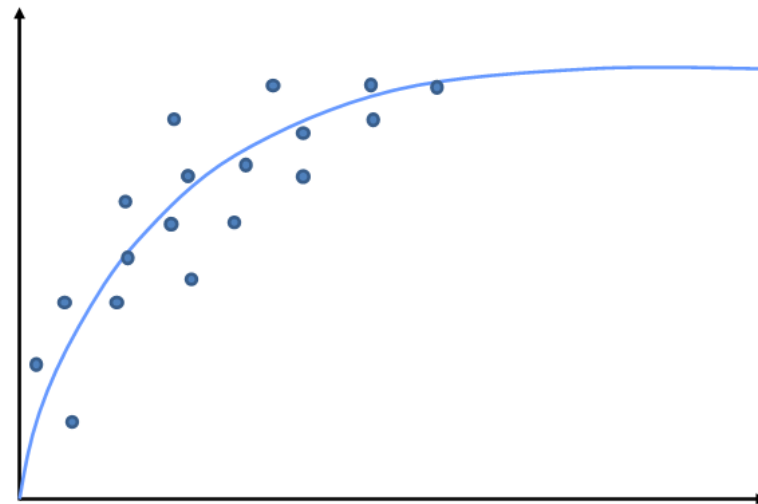
- Elfisken
- Smolträkning
- Uppvandring
- Fångststatistik
- Utsättningar odlad lax
- M74
- mm

Resultat

- Naturlig dödlighet
- Fiskedödlighet
- Smoltproduktion
- Rekryteringsfunktioner
- Beståndens status i relation till uppsatta förvaltningsmål

Smoltproduktion

ICES beståndsanalyser

Data

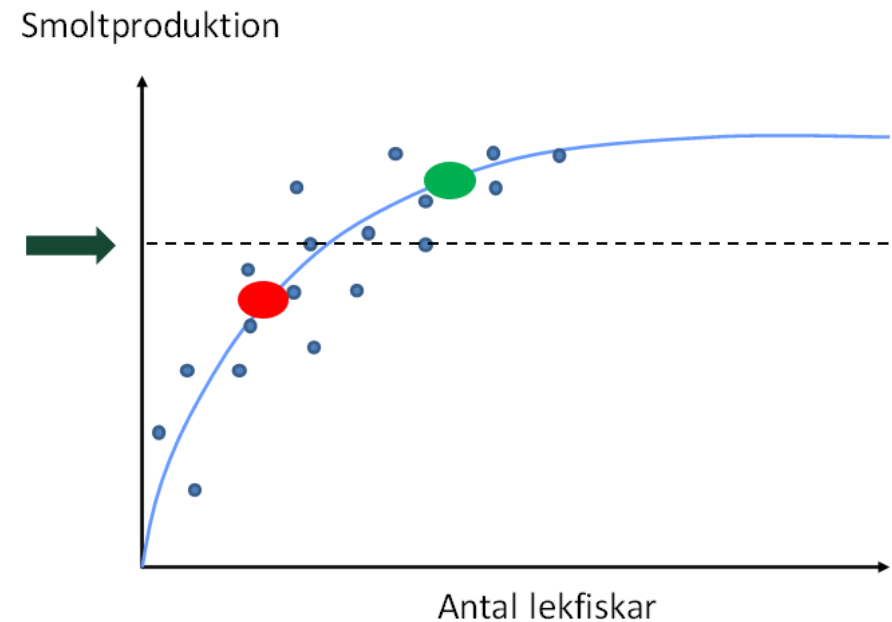
- Elfisken
- Smolträkning
- Uppvandring
- Fångststatistik
- Utsättningar odlad lax
- M74
- mm

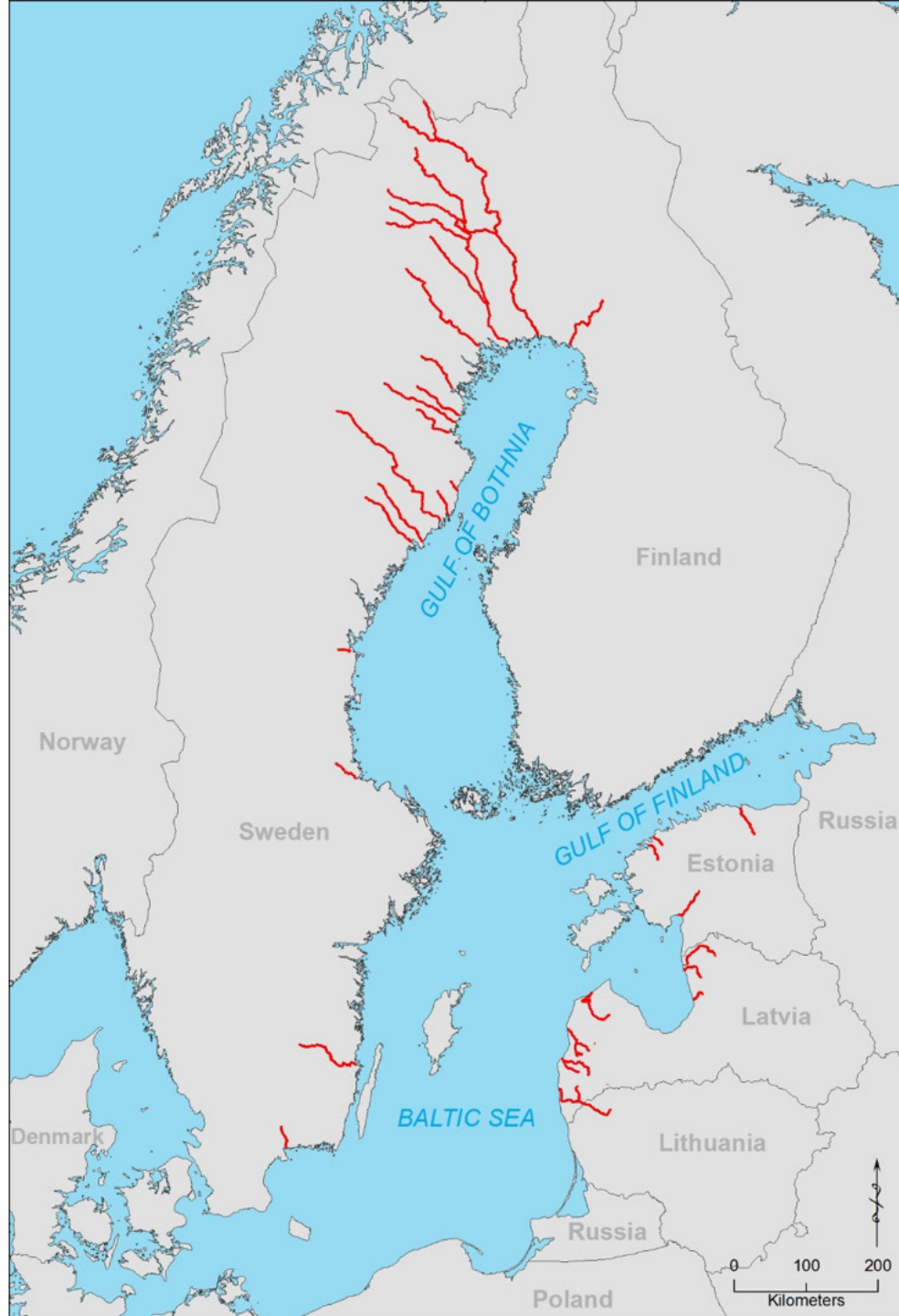

Resultat

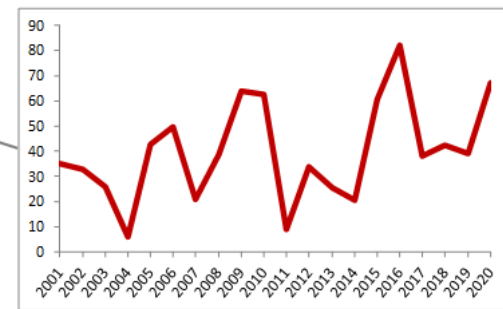
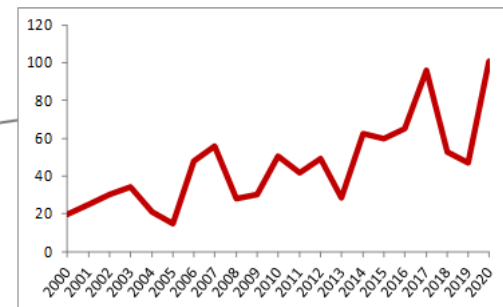
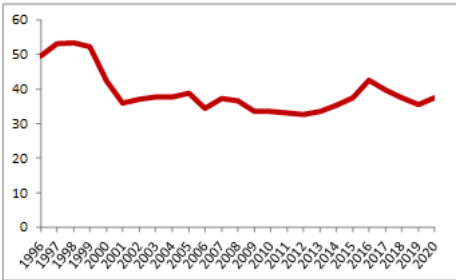
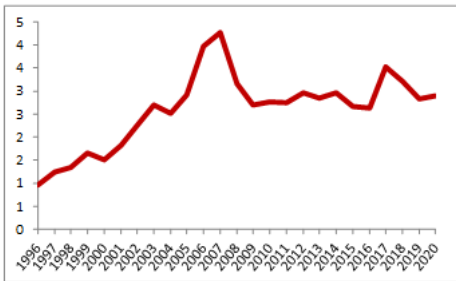
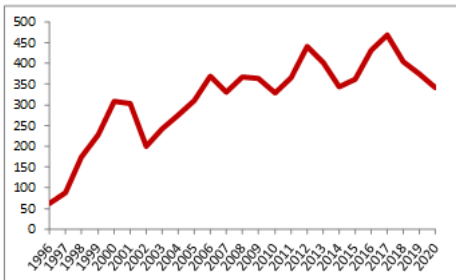
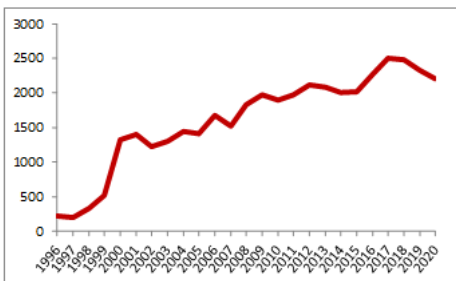
- Naturlig dödlighet
- Fiskedödlighet
- Smoltproduktion
- Rekryteringsfunktioner
- Beståndens status i relation till uppsatta förvaltningsmål
- Framtidsprognoser

Förvaltningsmål:
MSY (75% av potentialen)

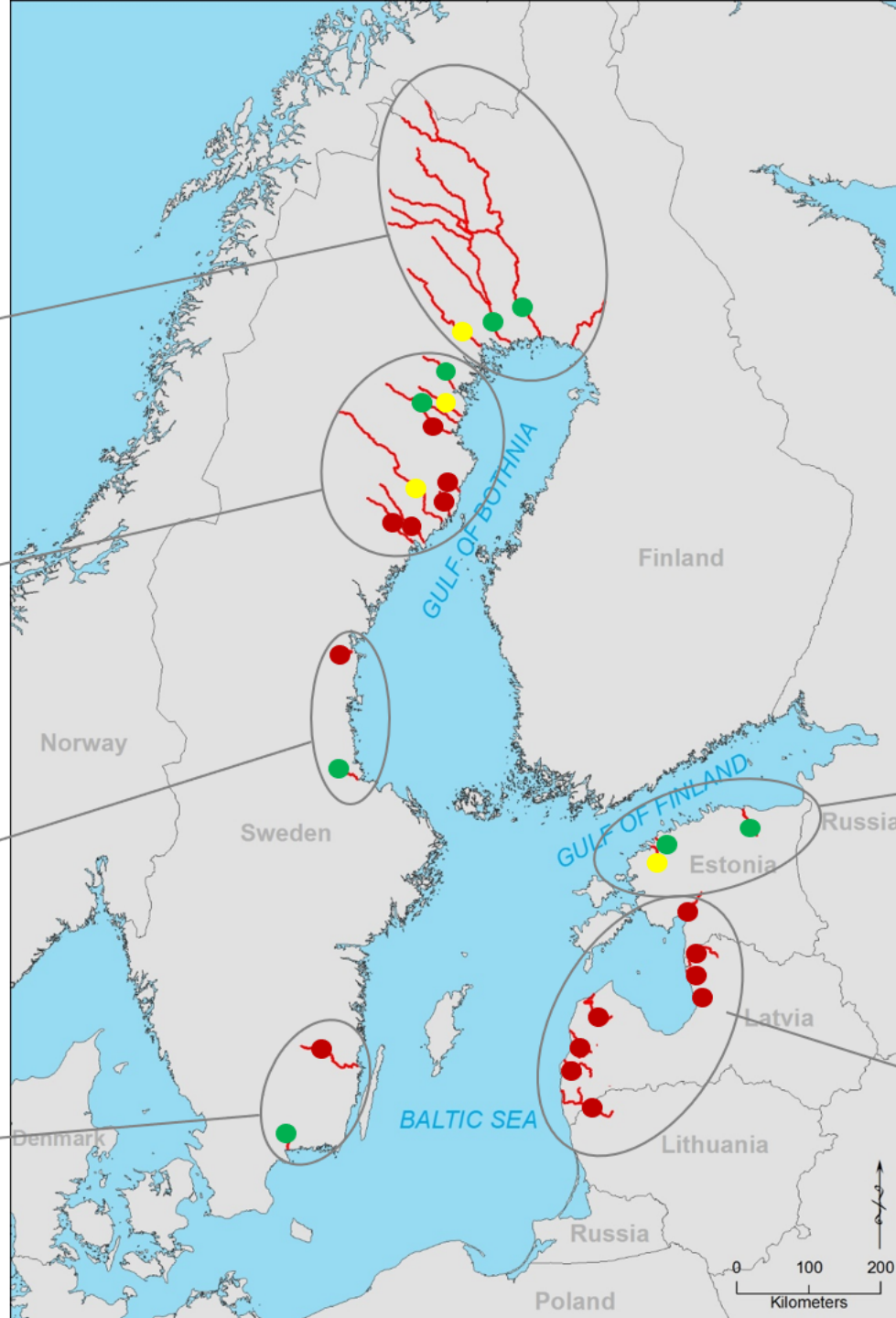
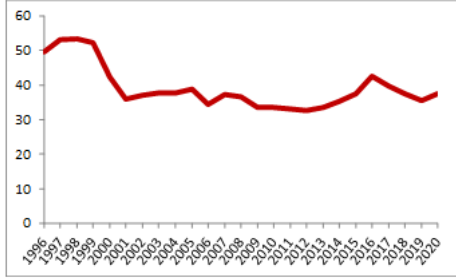
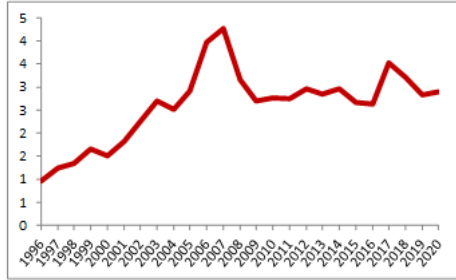
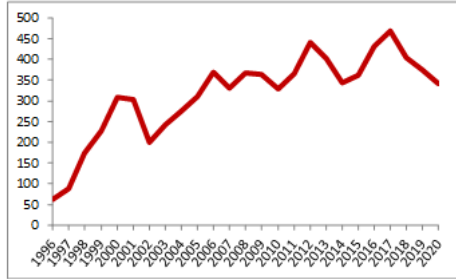
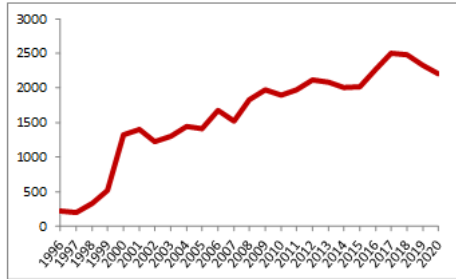

Smoltproduktion (i tusental)

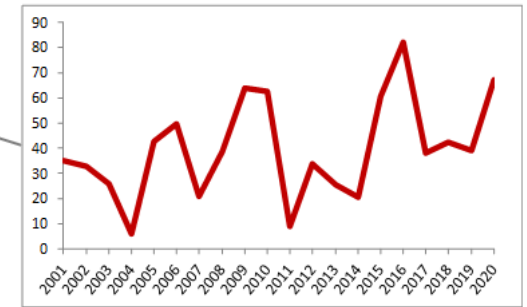
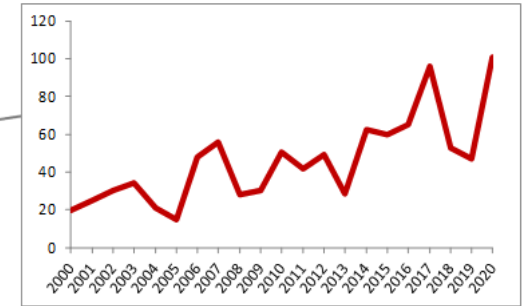
Smoltproduktion (i tusental)

Status

- 75 % av potentialen (MSY-proxy)
- 50 % av potentialen
- Under 50 % av potentialen

Källa: ICES modell, data t.o.m. 2019

Nuvarande förvaltningsmodell

Foto: Henni Pulkkinen

Foto: Johan Dannewitz

Internationell förvaltning sätter ramar för den nationella

Internationell förvaltning (EU GFP)

- Beslut om förvaltningsmål (MSY)
- Beslut om kvoter (TAC, Total Allowable Catch)
- Fördelning av kvoter mellan länder

Nationell förvaltning (HaV, Lst, m.fl.)

- Fördelning av nationell kvot
- Andra fiskeregleringar

Internationell förvaltning sätter ramar för den nationella

Internationell förvaltning (EU GFP)

- Beslut om förvaltningsmål (MSY)
- Beslut om kvoter (TAC, Total Allowable Catch)
- Fördelning av kvoter mellan länder

Nationell förvaltning (HaV, Lst, m.fl.)

- Fördelning av nationell kvot
- Andra fiskeregleringar

Internationell förvaltning sätter ramar för den nationella

Internationell förvaltning (EU GFP)

- Beslut om förvaltningsmål (MSY)
- Beslut om kvoter (TAC, Total Allowable Catch)
- Fördelning av kvoter mellan länder

Biologisk rådgivning

ICES

Nationell förvaltning (HaV, Lst, m.fl.)

- Fördelning av nationell kvot
- Andra fiskeregleringar

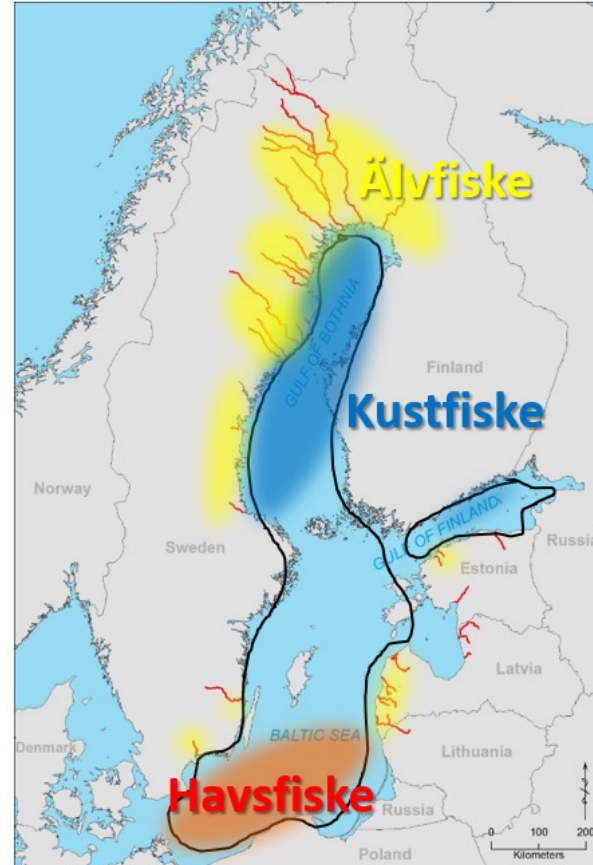
Institutionen för
akvatiska resurser, m.fl.

Förvaltning av laxfisket

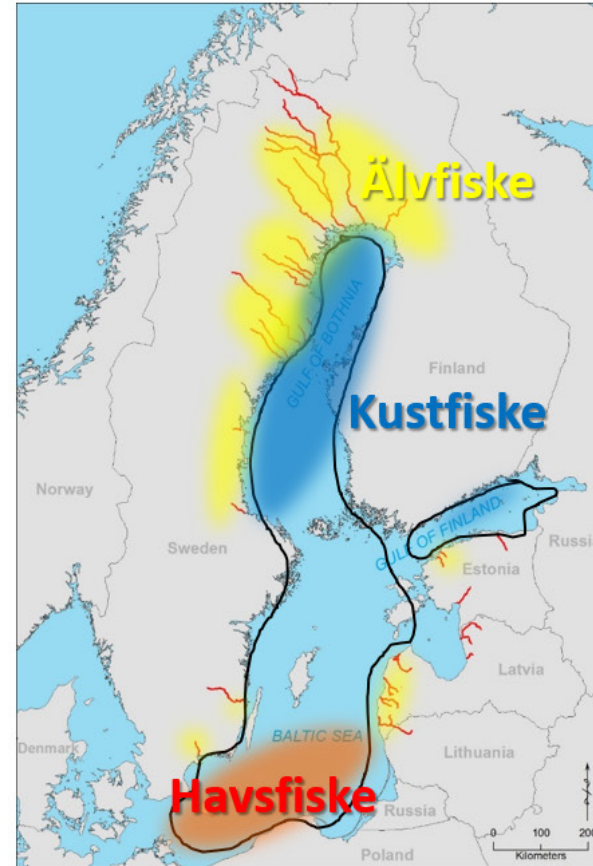
Förvaltning av laxfisket

- Två fångstkvoter reglerar yrkesfiske i havet och längs kusten:
 - Finska viken
 - Resten av Östersjön

Förvaltning av laxfisket

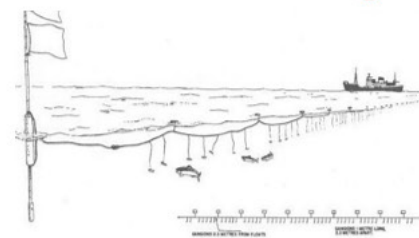
- Två fångstkvoter reglerar yrkesfiske i havet och längs kusten:
 - Finska viken
 - Resten av Östersjön

Yrkesfiske med laxfällor längs kusten

Yrkesfiske med långlina

Förvaltning av laxfisket

- Två fångstkvoter reglerar yrkesfiske i havet och längs kusten:
 - Finska viken
 - Resten av Östersjön
- Fritidsfiske i hav och älv omfattas inte av dessa fångstkvoter

Fritidsfiske i älv

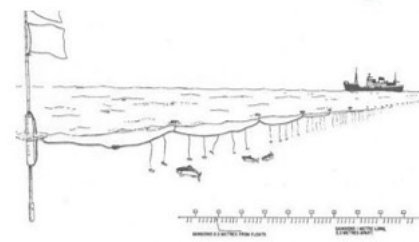
Yrkesfiske med laxfällor längs kusten

Fritidsfiske, trolлинг

Yrkesfiske med långlina

Framtida utmaningar för förvaltningen och SLU

Övergripande ambitioner

Övergripande ambitioner

- Beståndsbaserad förvaltning

Övergripande ambitioner

- Beståndsbaserad förvaltning
- Bredare ansats som inkluderar hela ekosystemet

Övergripande ambitioner

- Beståndsbaserad förvaltning
- Bredare ansats som inkluderar hela ekosystemet

Viktiga frågor för laxförvaltningen:

Övergripande ambitioner

- Beståndsbaserad förvaltning
- Bredare ansats som inkluderar hela ekosystemet

Viktiga frågor för laxförvaltningen:

- Hur kan fisket anpassas till beståndssituationen lokalt/regionalt?

Övergripande ambitioner

- Beståndsbaserad förvaltning
- Bredare ansats som inkluderar hela ekosystemet

Viktiga frågor för laxförvaltningen:

- Hur kan fisket anpassas till beståndssituationen lokalt/regionalt?
- Fördelning av resursen (yrkes/fritidsfiske)?

Övergripande ambitioner

- Beståndsbaserad förvaltning
- Bredare ansats som inkluderar hela ekosystemet

Viktiga frågor för laxförvaltningen:

- Hur kan fisket anpassas till beståndssituationen lokalt/regionalt?
- Fördelning av resursen (yrkes/fritidsfiske)?
- Avvägning resursutnyttjande vs återhämtningstakt?

Övergripande ambitioner

- Beståndsbaserad förvaltning
- Bredare ansats som inkluderar hela ekosystemet

Viktiga frågor för laxförvaltningen:

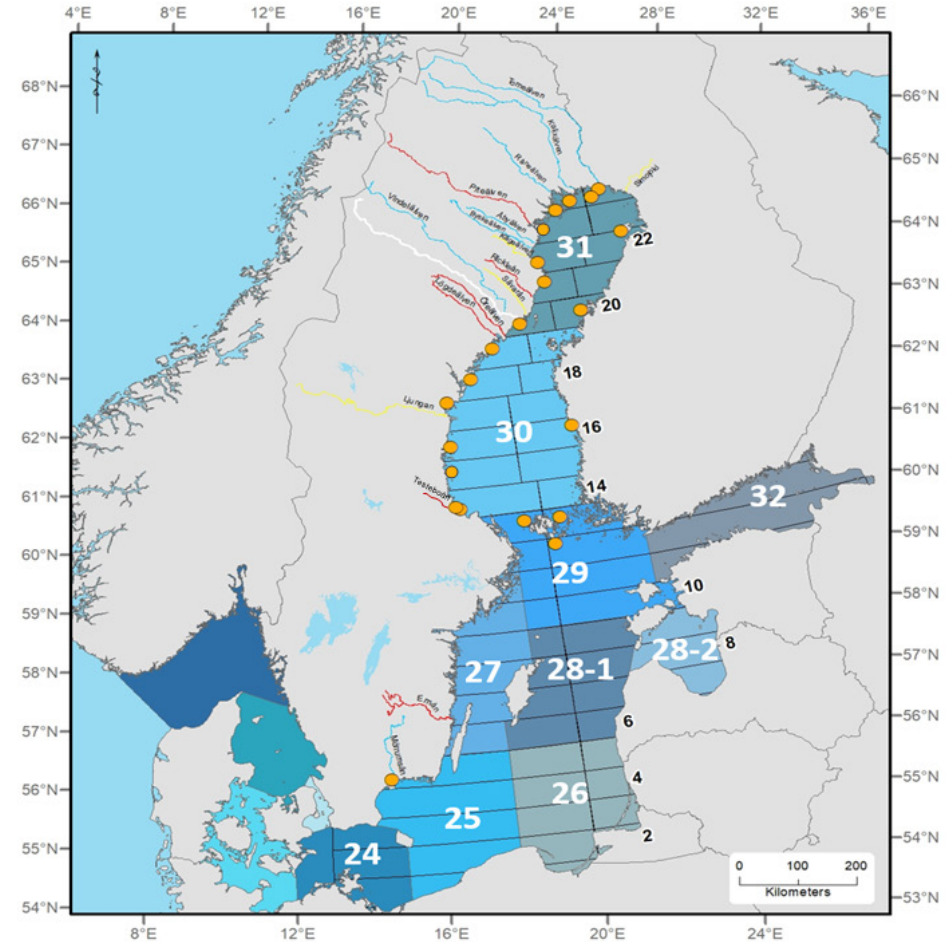
- Hur kan fisket anpassas till beståndssituationen lokalt/regionalt?
- Fördelning av resursen (yrkes/fritidsfiske)?
- Avvägning resursutnyttjande vs återhämtningstakt?
- Storskaliga utsättningar av odlad lax?

Beståndssammansättning och exploatering av enskilda laxbestånd i kustfisket

Ny kustmodell

Skattar:

- Beståndssammansättning i tid och rum
- Exploatering totalt och för enskilda bestånd

Beståndssammansättning och exploatering av enskilda laxbestånd i kustfisket

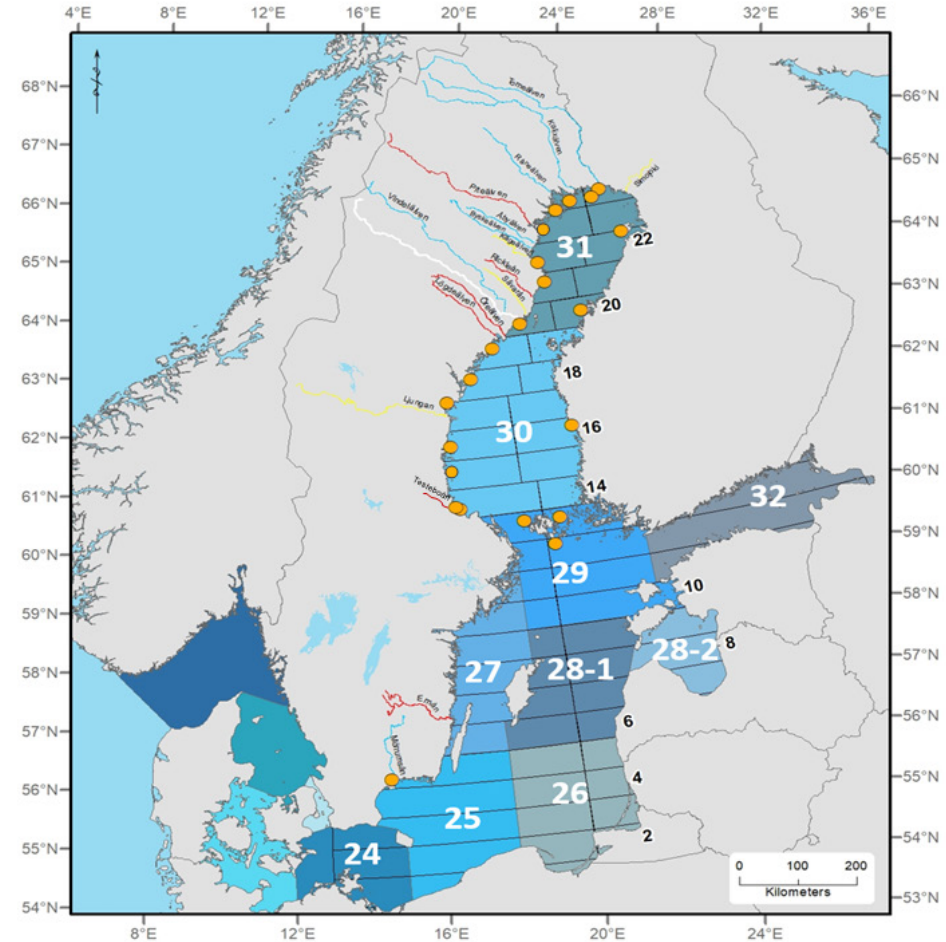
Ny kustmodell

Skattar:

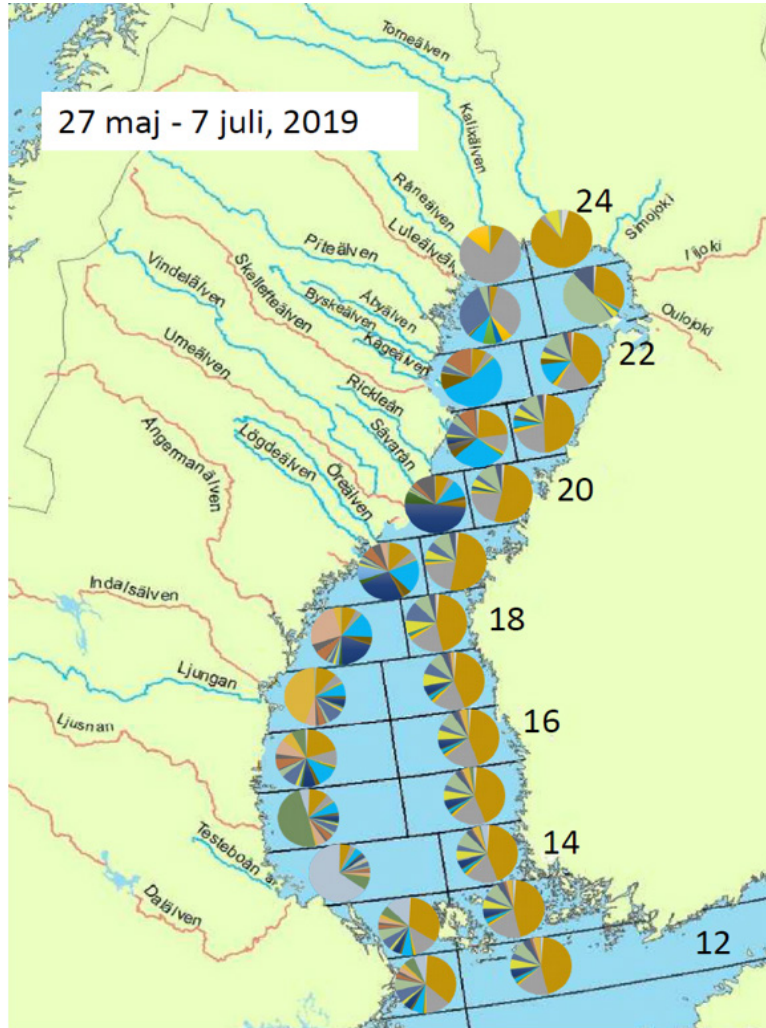
- Beståndssammansättning i tid och rum
- Exploatering totalt och för enskilda bestånd

Ingångsdata:

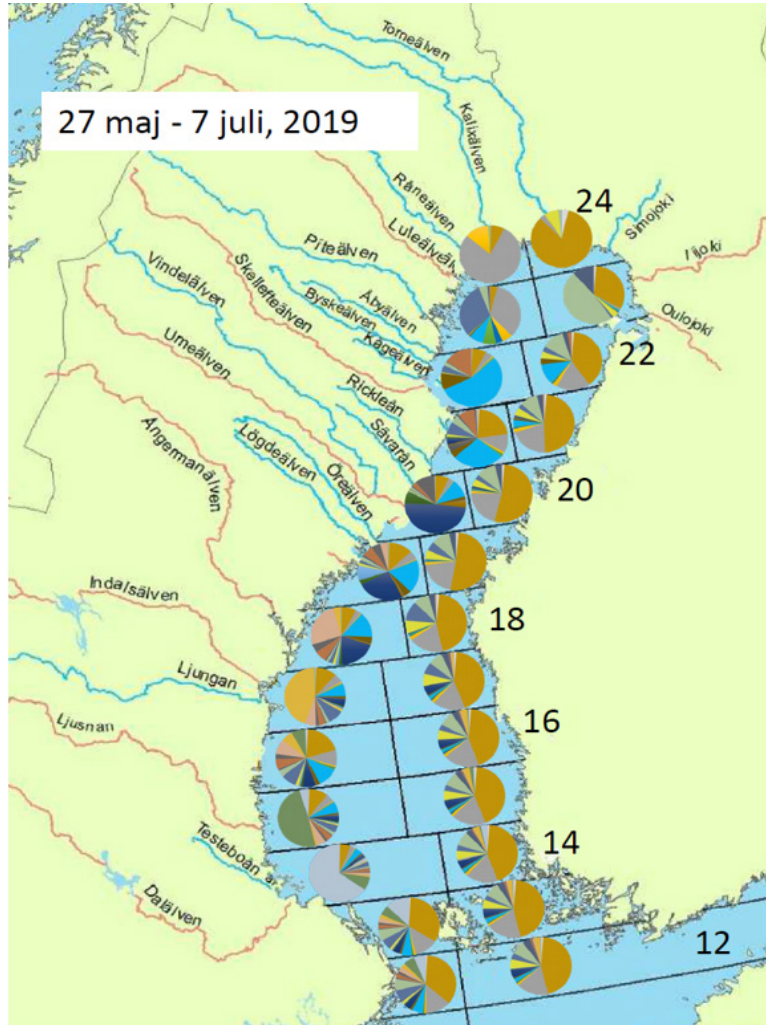
- Genetiska data
- ICES skattningar av mängd lax från respektive bestånd
- Fångster per ruta och tvåveckorsintervall
- mm

Beståndssammansättning

Beståndssammansättning

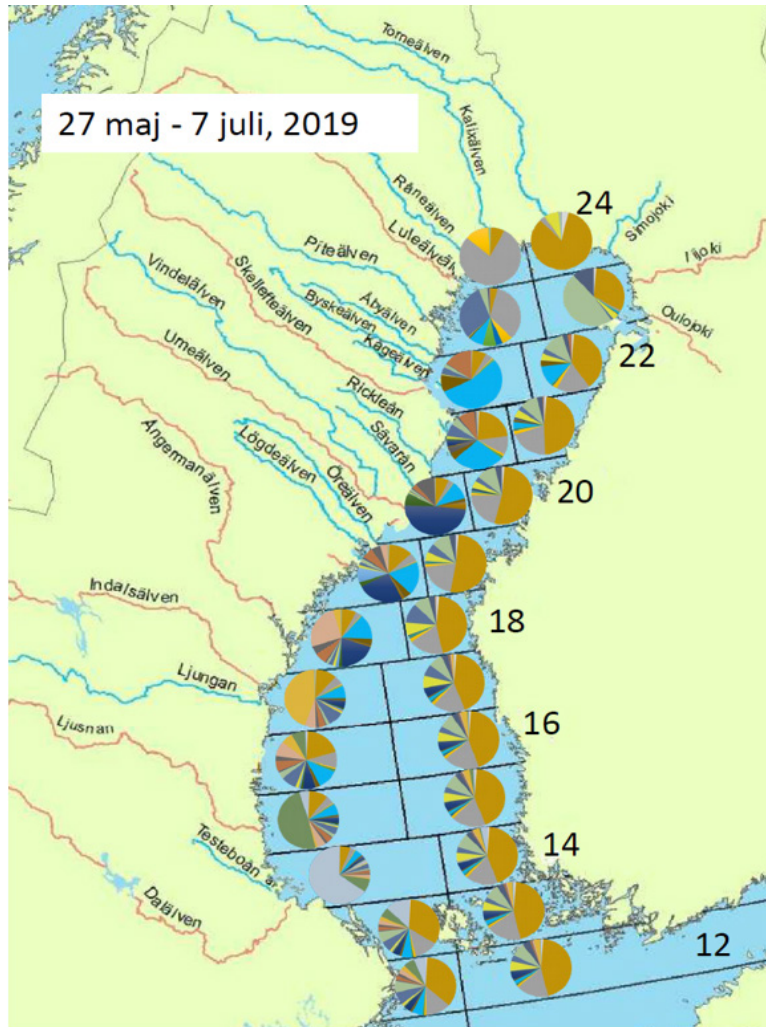

Fångster (i antal)

Dannewitz m.fl. Biologisk rådgivning inför översyn av bestämmelser för fiske med fasta redskap efter lax och andra arter längs norrlandskusten, SLU Aqua 2020

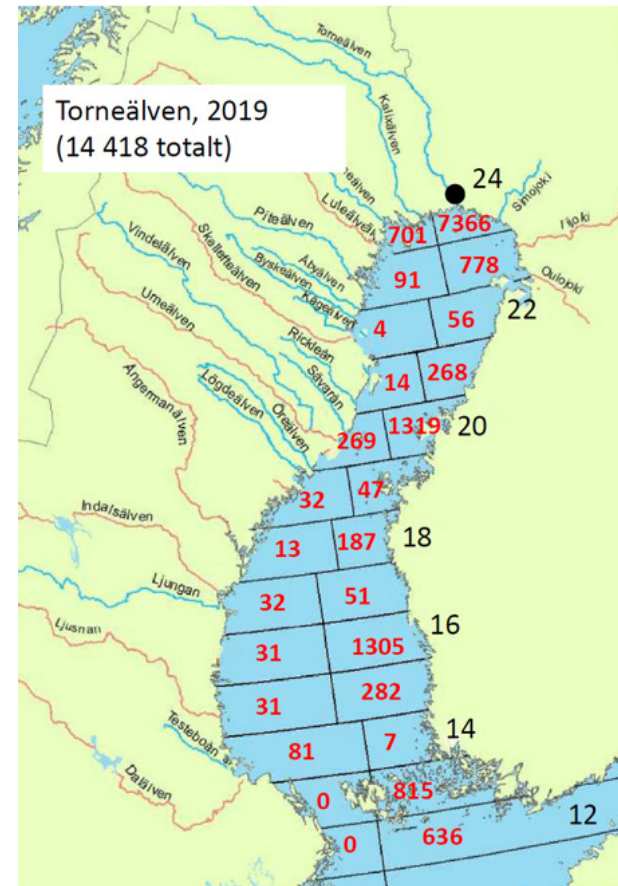
Beståndssammansättning

- Simo ■ Torne ■ Kalix ■ Råne ■ Pite
- Åby ■ Byske ■ Kåge ■ Rickle ■ Sävar
- Vindel ■ Öre ■ Lögde ■ Ljung ■ Teste
- Torne\$ ■ Lule\$ ■ Iijo\$ ■ Oulu\$ ■ Skell\$
- Ume\$ ■ Ånger\$ ■ Indal\$ ■ Ljusn\$ ■ Dal\$

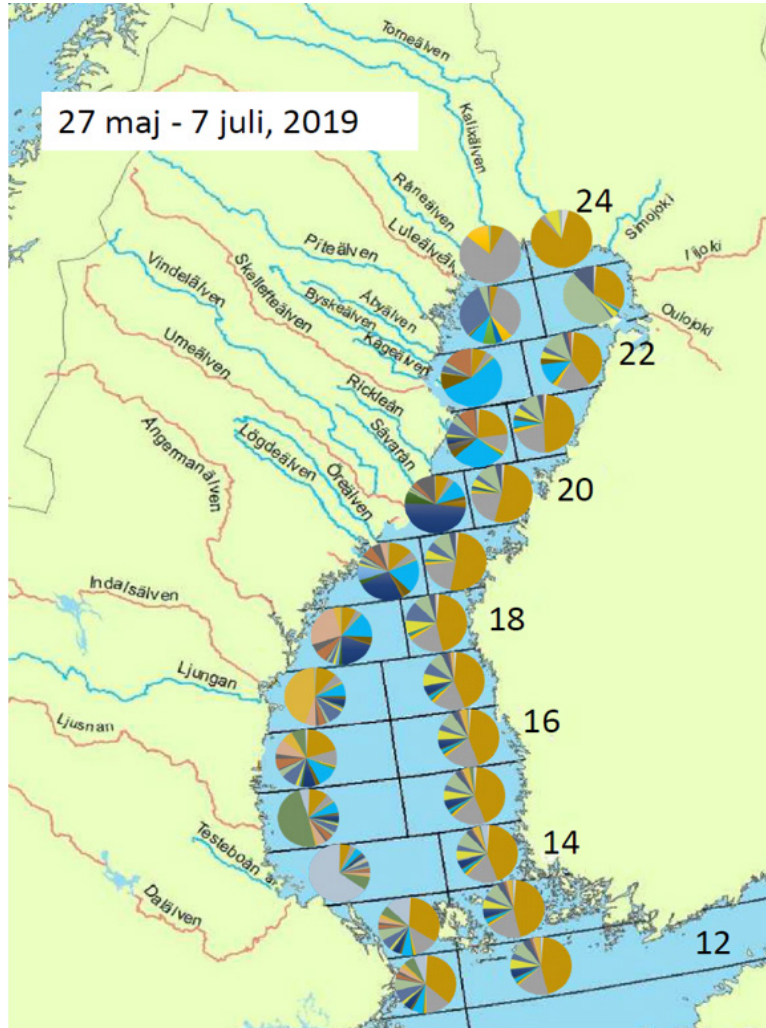
Fångster (i antal)

Torneälven: status ■
 Exploateringsgrad 2019 ca 7%

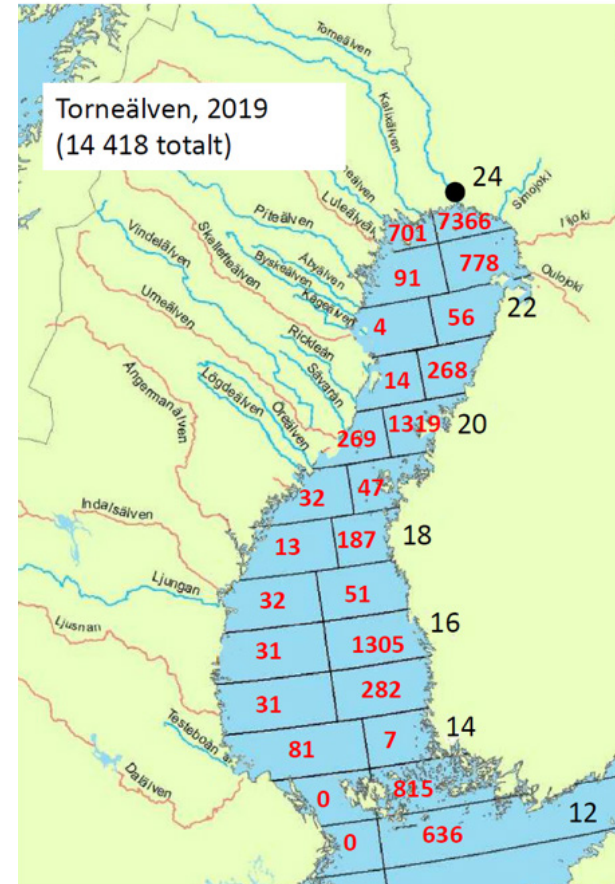
Dannewitz m.fl. Biologisk rådgivning inför översyn av bestämmelser för fiske med fasta redskap efter lax och andra arter längs norrlandskusten, SLU Aqua 2020

Beståndssammansättning

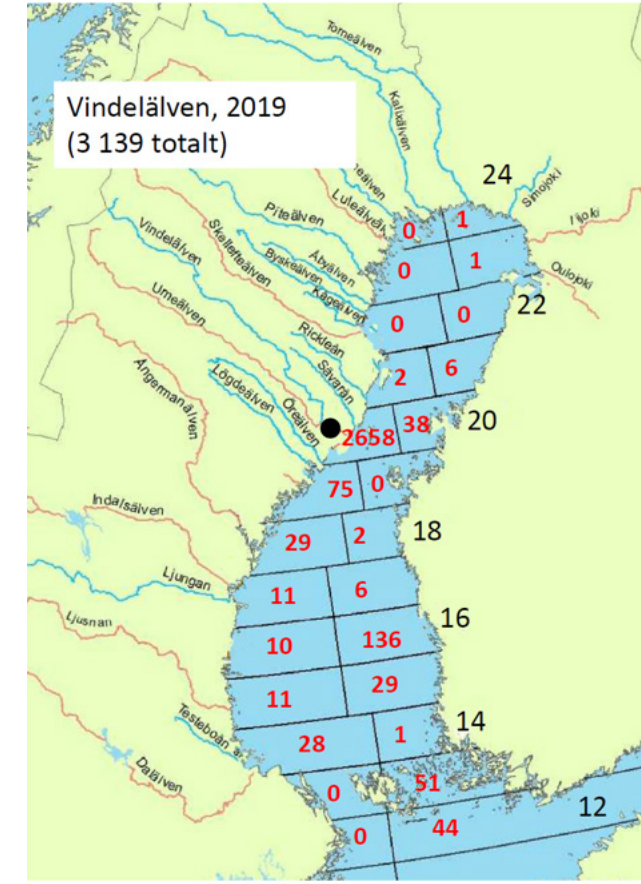

Fångster (i antal)

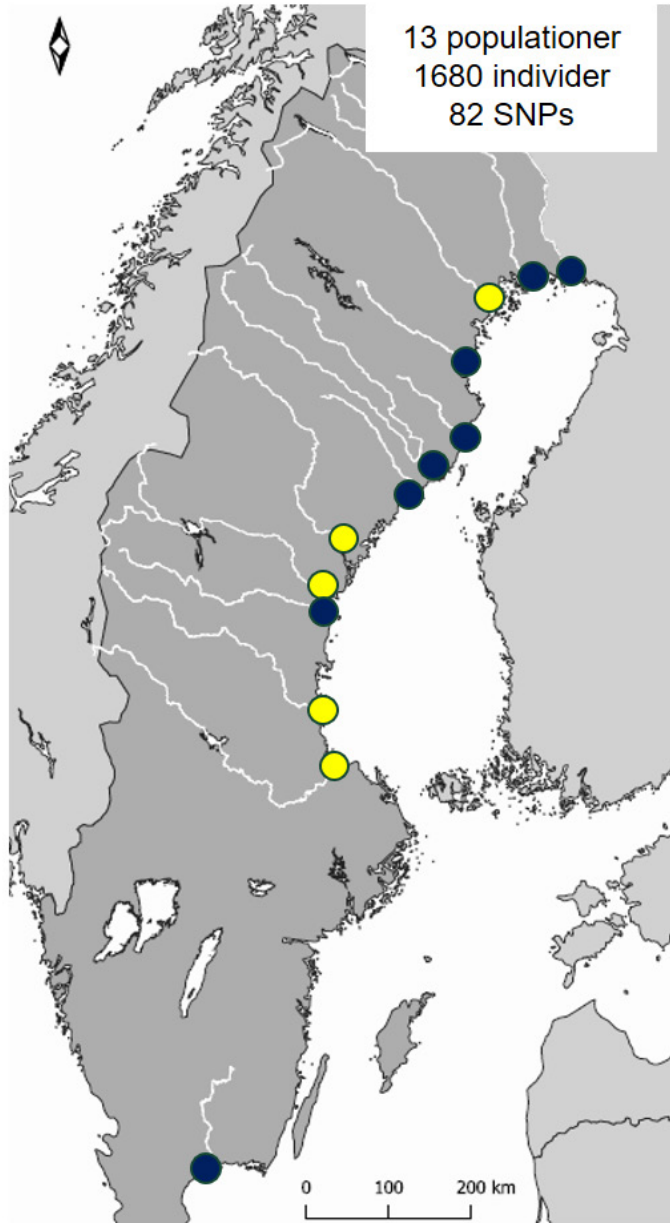
Torneälven: status ■
Exploateringsgrad 2019 ca 7%

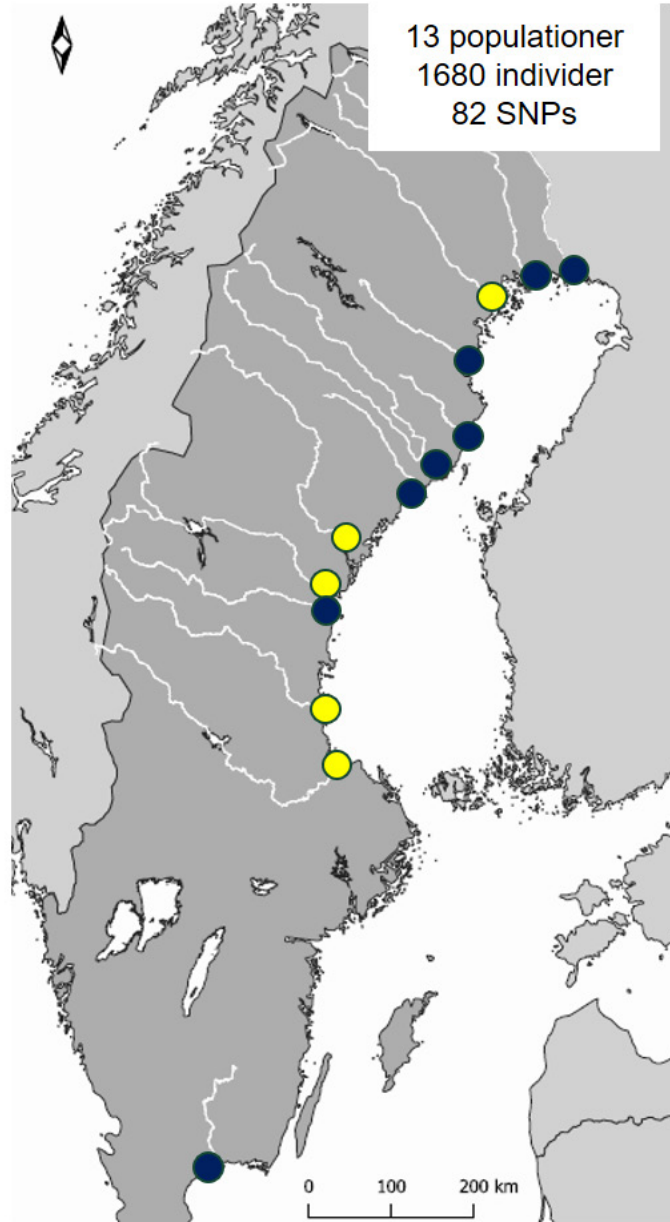
Vindelälven: status ■
Exploateringsgrad 2019 ca 13%

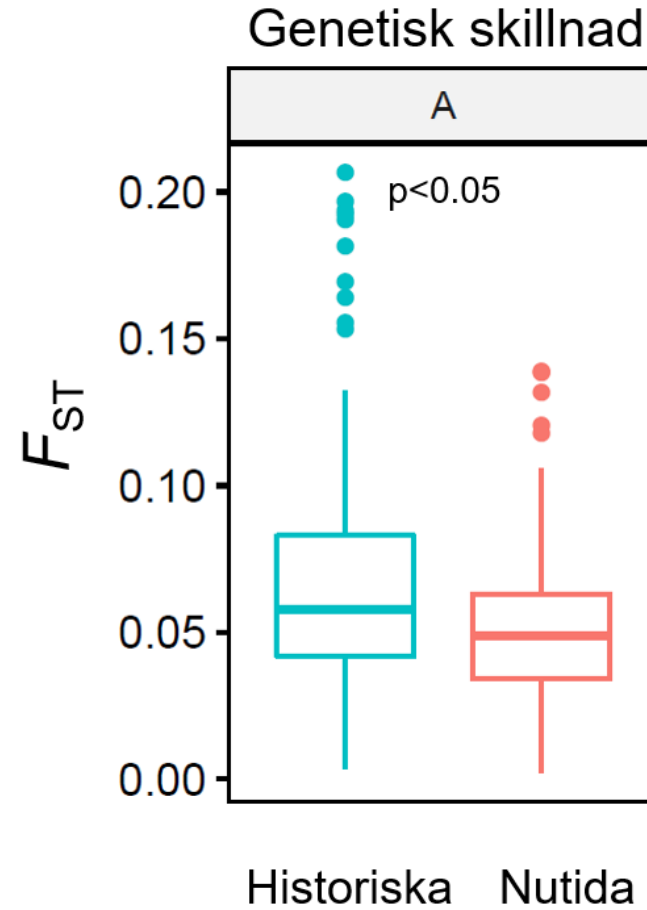
Dannewitz m.fl. Biologisk rådgivning inför översyn av bestämmelser för fiske med fasta redskap efter lax och andra arter längs norrlandskusten, SLU Aqua 2020

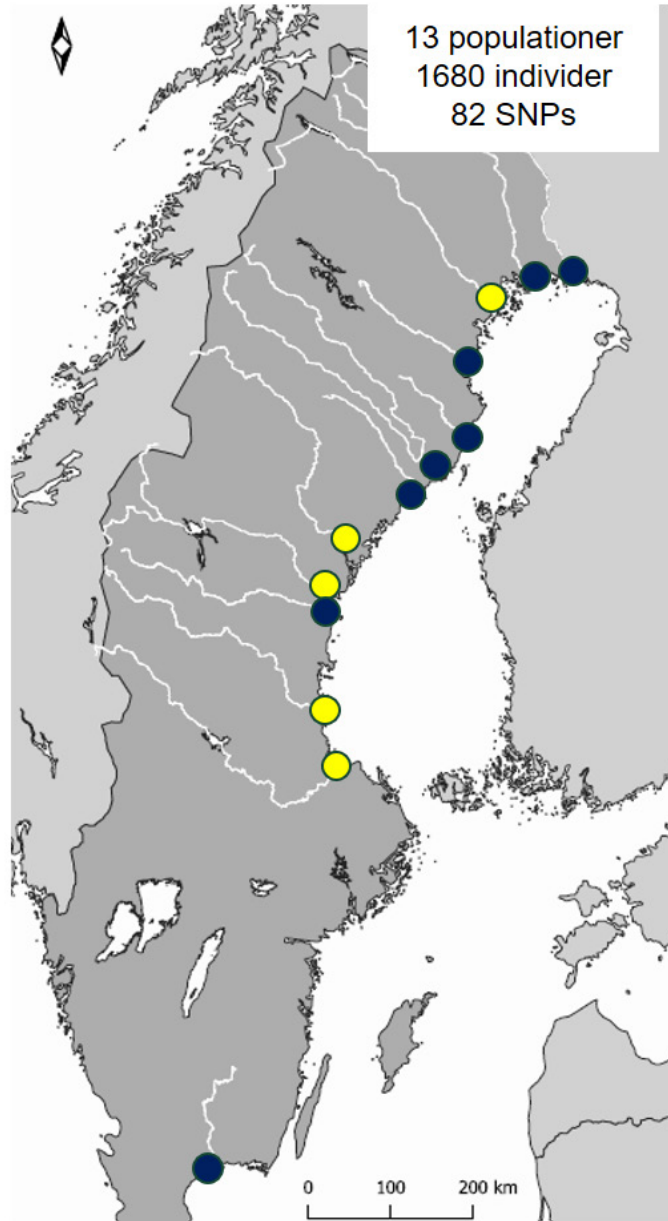

Ett sekel av laxutsättningar har påverkat laxen

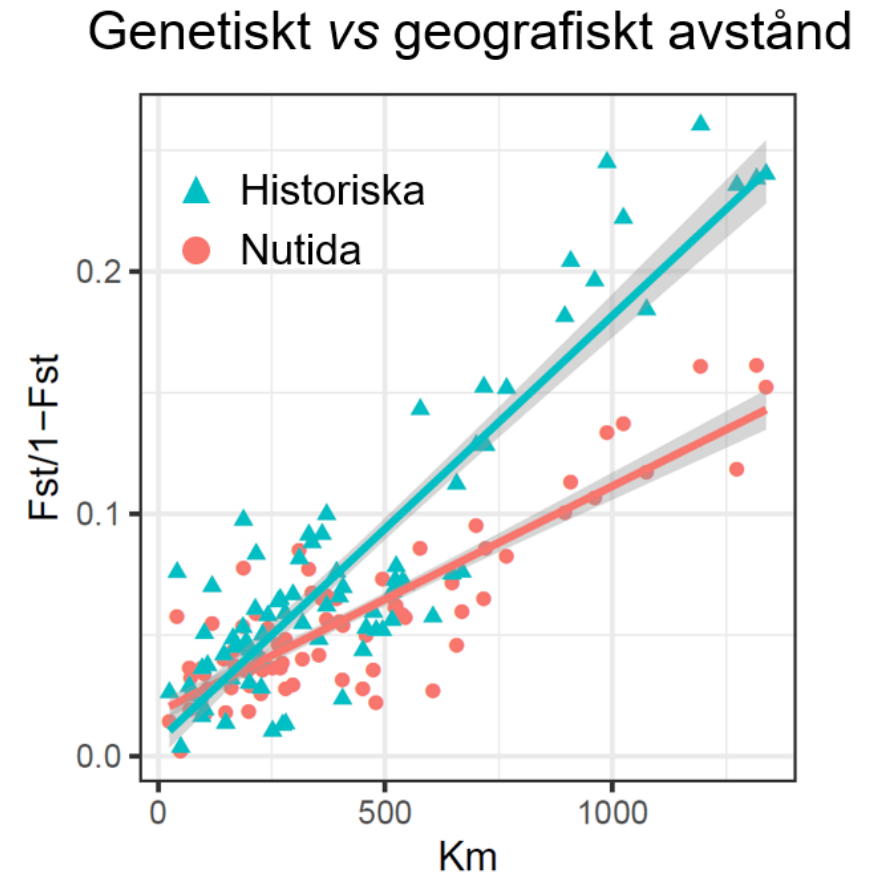
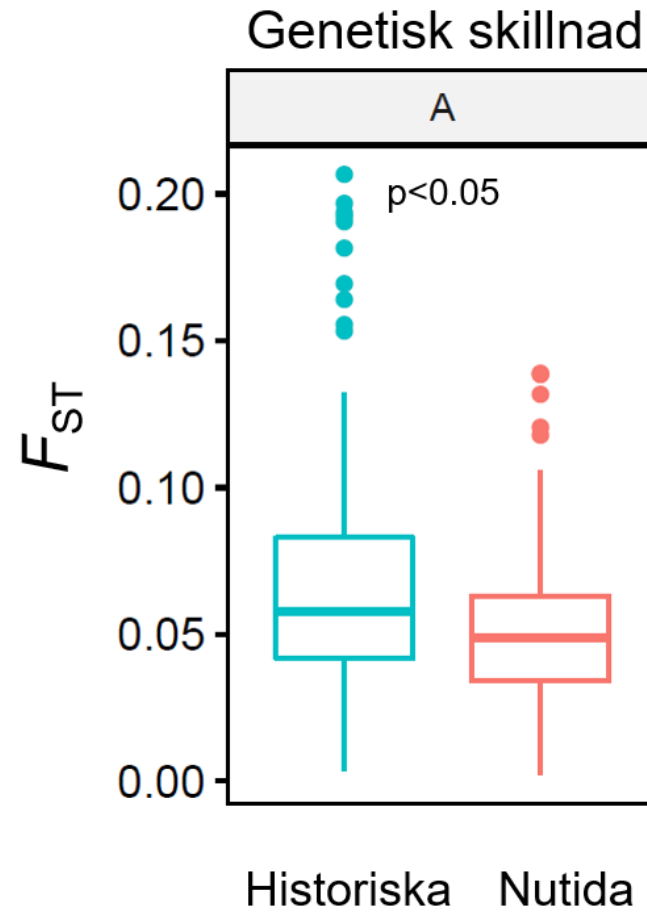

Ett sekel av laxutsättningar har påverkat laxen

Ett sekel av laxutsättningar har påverkat laxen

Tack för uppmärksamheten!

Ett särskilt tack till:

- Lax och öring-gruppen på sötvattenslaboratoriet: Stefan Palm, Johan Östergren, Rebecca Whitlock, Anders Kagervall, Ida Ahlbeck-Bergendahl, Susanne Tärnlund, Linda Söderberg, Katarina Magnusson, Elin Dahlgren, Caroline Ek, Stefan Skoglund
- Kollegor inom ICES arbetsgrupp för lax och öring i Östersjön
- Havs- och vattenmyndigheten, länsstyrelserna samt utförare av datainsamlingen inom DCF

Foto: Johan Nilsson

SCIENCE AND
EDUCATION
**SUSTAINABLE
LIFE**